

Kärnavfall i perspektiv

PER HEDBERG

I Sverige förs återigen en diskussion om kärnenergin. Efter att en längre tid ha spelat en relativt undanskymd roll på de politiska och massmediala dagordningarna debatteras återigen kärnenergens framtid i landet. Frågan gäller om en avveckling av kärnkraften skall ske till år 2010 eller ej. Parallellt med denna debatt förs dessutom på olika platser i landet en intensiv diskussion om slutförvaringen av kärnkraftens högaktiva avfall.

På annan plats i denna volym har Sören Holmberg visat hur kärnkraftsmotståndet för första gången sedan 1990 åter tappar mark i folkopinionen¹. I tabell 1 kan vi se hur den ökade tilltron till kärnkraften som energikälla även avspeglar sig i människors bedömningar av olika risker inom kärnkraftsområdet². Siffrorna i tabellen är medeltal på en skala från 1 till 10, där 1 står för mycket liten risk och 10 står för mycket stor risk³.

Efter Tjernobylylyckan 1986 avklingade människors oro för kärnkraften fram till 1990. Exempelvis minskade bedömningen av riskerna för en större olycka från ett medeltal på 4.8 1986 till 3.5 1990. Mellan 1990 och 1993 visar siffrorna på en stigande oro. SOM-mätningen 1994 innebär dock att de senaste årens bedömning av risker med kärnkraft har brutits. De flesta riskbedömningar avtar med -0.1 till -0.2 enheter mellan 1993 och 1994.

Huvudresultatet ger emellertid en övergripande bild av mycket stabila tidsserier för de olika riskområdena. Förändringarna har under senare år varit små och följsamheten mellan de olika riskområdena stor. Från detta mönster finns dock ett undantag. Mellan 1992 och 1993 ökade oron för samtliga områden utan för frågan om hantering och slutförvaring av kärnkraftens högaktiva avfall. Medeltalen för kärnavfallsriskerna minskade istället från 5.3 till 5.1. Mellan 1993 och 1994 är förhållandena de omvända. Medan medborgarna bedömer riskerna med kärnkraften som mindre 1994

än 1993 ökar oron för kärnavfallet återigen till ett medeltal på 5.3. Kärnavfallsfrågan har över hela perioden också varit ett av de områden inom svensk kärnenergi som människor i landet är mest oroad för⁴.

Tabell 1 Riskbedömningar i kärnkraftsfrågan (medeltal)

Hur stor är risken för:	FOU -80	SOM -86	SOM -87	SOM -88	SOM -89	KIS -89	SOM -90	SOM -91	SOM -92	SOM -93	SOM -94
att kärnkraften leder till att allt fler länder skaffar sig atomvapen	6.2	6.8	6.5	5.8	5.7	5.4	5.5	5.9	5.7	5.9	5.8
att vi i Sverige inte kan hantera och slutförvara kärnkraftens avfall på ett säkert sätt	-	6.1	6.1	5.9	5.7	5.7	5.2	5.4	5.3	5.1	5.3
att kärnkraften ger upphov till ärftliga skador på kommande generationer	5.3	5.6	5.0	4.4	4.3	4.4	3.9	4.4	4.4	4.8	4.7
att kärnkraften ger ökade miljöskador på mark, luft och vatten	4.8	5.2	4.6	4.3	4.2	4.2	3.7	4.3	4.2	4.6	4.4
fler cancerfall och andra sjukdomar om vi använder kärnkraften	5.1	5.2	4.7	4.3	4.1	4.0	3.7	4.2	4.1	4.5	4.3
en större olycka med radioaktivt utsläpp i ett kärnkraftverk i Sverige	4.8	4.8	4.4	3.9	3.9	3.9	3.5	3.7	3.7	4.0	3.9
att länderna i Östeuropa inte kan hantera sina kärnkraftverk och sitt kärnavfall på ett säkert sätt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8.8

Kommentar: Medeltalen kan variera mellan 1.0 (mycket liten risk) och 10.0 (mycket stor risk). Siffrorna för 1980 är hämtade från Sören Holmbergs och Kent Asps bok *Kampen om kärnkraften* sidan 476. Siffrorna i kolumnen KIS89 kommer från intervjuundersökningen 'Kärnkraften i samhället', i vilken 2 500 personer intervjuades senhöst 1989.

Även andra frågor i SOM-undersökningen 1994 tyder på att svenska folket blivit mer oroliga för riskerna i samband med slutförvaring av kärnavfallet än föregående år. Exempelvis finns det en frågesvit om olika hot mot miljön i Sverige där de svarande fick bedöma det hot som hanteringen av kärnkraftens högaktiva avfall eventuellt utgör mot miljön på en skala mellan 1 och 10. Ju högre värde desto större upplevdes hotet. Medeltalet i svaret på frågan var 1993 6.6. Ett år senare har siffran stigit till 7.5⁵.

I 1994 års SOM-undersökning ombads de intervjuade också att på skalan över kärnkraftens risker bedöma hur stor risken är att länderna i Östeuropa inte kan hantera sina kärnkraftverk och sitt kärnavfall på ett säkert sätt. Resultatet gav ett mycket högt medeltal på 8.8. Människor i Sverige är uppenbarligen mycket oroad över den östeuropeiska kärnenergihanteringen och bedömer den vara ungefär dubbelt så farlig som den svenska. Inte någon gång sedan mätseriens början har någon fråga i risksviten uppvisat ett så högt värde⁶. Förklaringen kan ligga i att vi i Sverige sedan Sovjetunionens fall och Östblockets upplösning kunnat följa rapporter i massmedia om material från östeuropeisk kärnhantering som kommit på villovägar och om bristande säkerhet vid de östeuropeiska kärnkraftsanläggningarna. I svenska folkets medvetande finns sannolikt även bilder kvar från Tjernobylyolyckan och dess effekter i Sverige.

I den tidiga kärnkraftsdebatten knöts argumenteringen i kärnavfallsfrågan till den övergripande frågan om vi skulle ha kärnkraft eller ej. Det handlade då om vi skulle producera avfall eller inte. Den kommersiella kärnkraften i Sverige togs i drift 1972. Sedan dess har kärnavfall producerats. Idag har vi ett högaktivt kärnavfall som måste tas omhand oavsett vad som händer med den svenska kärnenergin i framtiden. Men människors bedömningar när det gäller risker vid slutförvaring och kärnavfallshantering är fortfarande starkt kopplade till kärnkraftsåsikt. Sedan 1986 har korrelationerna mellan frågan människors åsikter i kärnkraftsfrågan och frågan säkerheten vid hantering och slutförvaring av kärnavfallet varierat mellan .55 som lägst 1993 och .64 som högst 1987. I 1994 års SOM-undersökning var korrelationen .61.

I SOM-undersökningen 1993 ställdes för första gången en fråga om hur människor ställer sig till ett slutförvar för högaktivt kärnavfall i

den egna kommunen. Det visade sig att motståndet var kompakt; 63 procent av svenska folket var emot en sådan etablering. Endast 7 procent var för. I den senaste SOM-undersökningen upprepades frågan. Det visar sig att motståndet ett år senare blivit än mer uttalat. I årets SOM-undersökning var 74 procent av Sveriges befolkning emot ett slutförvaringslager på sin egen "bakgård". Andelen positiva var liksom vid förra mättillfället 7 procent. Sambandet mellan åsikter om ett slutförvar i hemkommen och kärnkraftsåsikt är förhållandevist starkt, men inte så starkt som det ovan påvisade mellan riskbedömningar och kärnkraftsåsikt. Korrelationen i SOM-undersökningen 1993 var .45. Årets undersökning uppvisar ett lägre samband, .36.

I rapporteringen från 1993 års SOM-undersökning analyserades frågan om svenska folket syn på en slutförvaring av högaktivt kärnavfall i den egna kommunen samt vilka faktorer som strukturerar åsiktsbildningen i frågan⁷. Då upplevdes det som en brist att inte kunna jämföra människors inställning till en etablering av ett slutförvar med andra typer av energietableringar i kommunen. För att kunna göra en sådan jämförelse har frågan i årets undersökning utökats till en frågesvit om olika typer av etableringar i den egna kommunen. Följande fråga ställdes: "Hur ställer Du Dig till en etablering av följande verksamhet i Din kommun?". De verksamheter, förutom ett slutlager för kärnkraftens högaktiva, som ingick i frågesviten var: oljeraffinaderi, kärnkraftverk, vindkraft samt två verksamheter utanför energiområdet, anläggningar för miljöfarligt avfall och flyktingförläggningar. I tabell 2 redovisas andelen positiva, andelen varken positiva eller negativa, andelen negativa och ett opinionsbalansmått som kan variera mellan -100 till +100 och som utgörs av differensen mellan andelen positiva svar och andelen negativa.

Tabell 2 Åsikter om etablering av olika verksamheter i den egna kommunen (procent)

	positiv	varken positiv eller negativ	negativ	summa procent	opinions- balans	antal personer
Vindkraftverk	74	19	7	100	+67	1630
Flyktingförläggning	24	35	41	100	-17	1622
Kärnkraftverk	11	25	64	100	-53	1619
Oljeraffinaderi	7	31	62	100	-55	1622
Anläggning för miljöfarligt avfall	11	19	70	100	-59	1630
Slutförvar för kärn- kraftens högaktiva avfall	7	19	74	100	-67	1629

Kommentar: I SOM94 besvarades enkäten av totalt 1702 personer. I tabellen är "ej-svar" inte medtagna.

Resultatet visar att den etablering svenska folket minst önskar i sin egen hemkommun är ett slutförvar för kärnkraftens högaktiva avfall, opinionsbalans -67. En majoritet av svenska folket är också emot etableringar av anläggningar för miljöfarligt avfall (-59), oljeraffinaderier (-55) och kärnkraftverk (-53) i sina hemkommuner. Inte fullt så negativ är man till etablering av flyktingförläggningar (-17). Den enda typ av verksamhet som svenska folket enligt tabell 2 önskar till sin egen kommun är vindkraftverk (+67).

När det gäller kärnkraften finns det en opinion mot en etablering i den egna kommunen även bland de som vill använda kärnkraften. De är visserligen mer benägna att se positivt på en etablering av ett kärnkraftverk än kärnkraftsmotståndarna, men det är trots allt inte mer än 35 procent av förespråkarna som ser positivt på ett kärnkraft i sin egen kommun. Var femte (22 procent) kärnkraftsförespråkare är emot ett kärnkraftverk i hemkommunen. Sedan tidigare vet vi också att det bland kärnkraftsförespråkare finns en majoritet som säger nej till slutförvar för högaktivt kärnavfall i den egna kommunen. Resultaten från SOM-undersökningen 1993 visade att bland de personer som överhuvudtaget inte vill avveckla utan använda kärnkraften var

31 procent negativa och 20 procent positiva till ett slutförvar i sin egen kommun. Motsvarande siffror för 1994 är 47 procent negativa respektive 15 procent positiva. SOM-undersökningen 1993 visade också att det inte ens bland människor som anser att vi säkert kan förvara det högaktiva avfallet återfinns en majoritet som ser positivt på ett slutförvar i den egna kommunen. Bland personer som ansåg att kärnavfallet kan slutförvaras på ett säkert sätt var 41 procent negativt inställda och 13 procent positivt inställda till en slutförvaring i den egna kommunen.

När det gäller kärnkraften har undersökningar visat att människor som bor i kärnkraftsverkets omedelbara närhet är mer positiva till kärnkraften som energikälla än personer som bor längre ifrån. Dessa studier avser alltså människors åsikter när verksamheten väl är på plats och kärnkraftverket taget i drift. SOM-undersökningen 1994 visar dock tydligt att före en kärnkraftsetablering i människors geografiska närområde är attityderna negativa.

Undersöker vi närmare hur åsikterna om olika nyetableringar hänger samman med varandra finner vi starka samband mellan människors åsikter om etableringar av kärnkraftverk, oljeraffinaderier, anläggningar för miljöfarligt avfall och slutförvar för kärnkraftens högaktiva avfall. I tabell 3 visas att de parvisa korrelationerna varierar från .40 mellan slutförvar för kärnavfall och oljeraffinaderi till .66 mellan slutförvar av kärnavfall och kärnkraftverk. Bland personer som svarade på alla frågorna om dessa fyra verksamheter var 44 procent negativa till en etablering av samtliga fyra. Människors åsikter om de fyra etableringsformerna uppvisar däremot inget samband alls med frågan om etablering av flyktingförläggningar i kommunen (.00 till .06) och endast svaga samband med frågan om vindkraftsetableringar (.07 till .18).

Tabell 3 Samband i svaren om etablering av olika verksamheter i den egna kommunen (Pearson's r)

	Flykting- förläggning	Kärnkraft- verk	Olje- raffinaderi	Anläggning för miljö- farligt avfall	Slutförvar för kärn- kraftens högaktiva avfall
Vindkraftverk	.22	.18	.07	.09	.16
Flyktingförläggning		.06	.00	.02	.03
Kärnkraftverk			.43	.48	.66
Oljeraffinaderi				.53	.40
Anläggning för miljöfarligt avfall					.58

Kommentar: Frågan innehöll 5 fasta svarsalternativ, mycket positiv, ganska positiv, varken positiv eller negativ, ganska negativ och mycket negativ.

Från tidigare forskning känner vi till en hel del om vad som strukturerar människors åsikter i olika sakfrågor. Kön och partitillhörighet har t ex visat sig vara starkt bidragande faktorer när det gäller att förklara människors åsikter i kärnkraftsfrågan⁸. En tidigare studie har visat att kön även varit en bakomliggande faktor för åsiktsstruktureringen i frågan om etablering av ett slutförvar för högaktivt kärnavfall i människors egna kommuner. Men även partitillhörighet och ideologisk position på vänster-högerskalan och den gröna dimensionen har åsiktsstrukturerande betydelse i frågan om ett slutförvar för kärnavfall, om än ej i samma utsträckning som i kärnkraftsfrågan⁹. I tabell 4 redovisas några politiska och sociala bakgrundsfaktorer för de sex verksamhetsområden vi frågat om i 1994 års SOM-undersökning. Resultatet redovisas i form av opinionsbalansmått, d v s andelen positiva minus andelen negativa.

Tabell 4 Åsikter om etablering av olika verksamheter i den egna kommunen mot parti och sociala bakgrundsfaktorer (opinionsbalansmått)

	Vindkraft	Flykting- förläggning	Kärnkraft- verk	Olje- raffinaderi	Anläggning för miljö- farligt avfall	Slutförvar för kärn- kraftens högaktiva avfall
Kön						
Man	+64	-26	-34	-47	-52	-55
Kvinna	+70	- 9	-70	-62	-65	-80
Ålder						
15-30	+67	-28	-56	-49	-51	-66
31-60	+70	-12	-49	-56	-62	-68
61-80	+59	-18	-56	-56	-60	-69
Utbildning						
Låg	+60	-30	-52	-48	-55	-65
Medel	+70	-19	-53	-52	-56	-68
Hög	+73	+ 4	-49	-64	-63	-68
Tid i kommunen						
över 10 år	+66	-19	-51	-55	-60	-67
1-10 år	+71	-17	-60	-53	-57	-69
0-1 år	+86	+ 8	-42	-24	-35	-57
Förtroende för kommunstyrelsen						
stort förtroende	+70	-	-44	-46	-	-63
litet förtroende	+65	-	-57	-59	-	-71
Stad/land						
ren landsbygd	+69	-18	-56	-54	-55	-68
mindre tätort	+66	-20	-50	-54	-57	-66
större tätort	+71	-16	-51	-53	-59	-69
Sthlm, Gbg, Malmö	+54	-22	-56	-61	-68	-71
Parti						
vänsterpartiet	+80	- 2	-71	-64	-62	-74
socialdemokraterna	+64	-17	-54	-50	-58	-70
centerpartiet	+87	- 9	-73	-53	-63	-78
folkpartiet	+82	+12	-57	-51	-61	-64
moderaterna	+55	-42	-28	-54	-54	-58
kds	+81	+21	-55	-59	-65	-64
miljöpartiet	+77	+ 1	-85	-79	-58	-80
ny demokrati	+59	-77	-14	-27	-31	-22
Samtliga	+67	-17	-53	-55	-59	-67

Kommentar: Opinionsbalansmättet utgörs av andelen positiva till etablering minus andelen negativa till etablering. Till högutbildade har förts människor med studentexamen eller högskoleutbildning. Till medelutbildade räknas gymnasium, fackskola, flickskola/realskola och folkhögskola. Människor med enbart grundskola, enhetsskola, eller folkskola har förts till kategorin lågutbildade.

Tabell 4 visar att kvinnor är mer negativa än män till fem av de sex verksamheter vi frågade om. När det gäller frågan om en vindkrafts-etablering är skillnaden mellan kvinnor och män obetydlig. Sambandet med kön är starkast för frågan om etablering av ett slutförvar för kärnavfallet och frågan om etablering av kärnkraftverk (eta .24 respektive .25). Utbildning har störst betydelse när det gäller inställning till flyktingförläggningar (eta .19), såtillvida att lågutbildade är mer negativa (-30) än högutbildade (+4). Med högre utbildning följer också en mer positiv syn på vindkraftverk (+73 för högutbildade och +60 för lågutbildade) och en mer negativ syn på oljeraffinaderier (-64 för högutbildade och -48 för lågutbildade). Om man bor på ren landsbyggd, mindre tätorter, större tätorter eller i de tre storstäderna påverkar inte inställningen till de nyetableringar vi frågat om i SOM-undersökningen 1994 (eta varierar mellan .03 och .07). När det gäller vindkraftverk och anläggningar för miljöfarligt avfall är man dock något mer negativt inställda i de tre storstäderna.

Inte heller hur länge man varit bosatt i kommunen har någon betydelse för inställningen till etableringar av de olika verksamhetsområdena (eta varierar mellan .04 och .08). Nämnas kan dock att den lilla grupp människor (2 procent av de svarande) som varit bosatt mindre än ett år i kommunen uppvisar ett delvis avvikande åsiktsmönster. Denna grupp är mer positivt inställd till samtliga verksamheter i jämförelse med de människor som bott längre tid i kommunen.

Av tabell 4 framgår också att människors förtroende för sin egen kommunstyrelsens information i frågor om energi och kärnkraft endast korrelerar mycket svagt med åsikterna om en etablering av kärnkraftverk, oljeraffinaderi, slutförvar och vindkraft (eta varierar mellan 0.4 och 0.10)¹⁰. Människor med litet förtroende för kommunstyrelsens information tenderar också att vara något mer negativt till etableringarna i hemkommunen jämfört med personer som har större tilltro till informationen.

Ett av argumenten i debatten om slutförvaring av kärnavfall har varit att verksamheten skulle kunna innebära nya arbetstillfällen till utflyttningskommuner med stor arbetslöshet. Ett antagande skulle då kunna vara att människor utan arbete är mer positivt inställda till de olika verksamhetstyper vi frågar om. Så är dock inte fallet. En jämförelse mellan arbetslösa och förvärvsarbetande, som ej redovisas i

tabell 4, visar att ett sådant samband inte existerar vid någon av de verksamheter vi frågat om.

Partitillhörighet är den faktor som tillsammans med kön uppvisar starkast samband med åsikterna om de olika verksamheterna. Starkast korrelerar partitillhörighet med åsikterna om etablering av flyktingförläggningar (eta .26) och kärnkraftverk (eta .26), medan kopplingen till åsikterna om anläggningar för miljöfarligt avfall i stort sett uppvisar ett nollsamband (eta .08).

Riktningen i sambanden uppvisar emellertid något olika mönster. När det gäller ett slutförvar för kärnavfall, oljeraffinaderier, kärnkraftverk och vindkraftverk kan vi med lite god vilja känna igen mönstret från det som brukar benämnas den gröna dimensionen i svensk politik. Tveksamheten beror på att det gröna blocket i detta sammanhang som mest består av fem partier och som minst av endast två. När det gäller frågan om etablering av vindkraftverk i den egna kommunen återfinns de mest negativa i de traditionella icke-gröna väljargrupperna, dvs bland moderaternas, ny demokratis och social-demokraternas sympatisörer. Övriga fem partiers sympatisörer utgör en homogen grupp där opinionsbalansen varierar mellan + 77 och +87. När det gäller frågan om oljeraffinaderier är det gröna blocket reducerat till två partier - vänsterpartiet (-64) och miljöpartiet (-79). Bortsett från ny demokrati utgör resterande partiers sympatisörer en väl avgränsad grupp med värden för opinionsbalans mellan -50 och -59.

Folkpartiet och kds:s sympatisörer är de som är mest välvilligt inställda till en flyktingförläggning i sina egna kommuner (+12 respektive +21). De mest negativa återfinns bland moderaternas och ny demokratis sympatisörer (-42 respektive -77). Överhuvudtaget befinner sig ny demokratis sympatisörer i något som skulle kunna betecknas som ett åsiktsmässigt utanförskap. De utgör den grupp som utan konkurrens är minst negativ till etableringar av kärnkraftverk, oljeraffinaderier, anläggningar för miljöfarligt avfall och slutförvar för kärnavfall och mest emot flyktingförläggningar i sina hemkommuner.

Sammanfattningsvis kan konstateras att kärnavfallsfrågan fortfarande är en av de frågor inom det svenska kärnenergiområdet som oroar det svenska folket mest. Människor har under det senaste året blivit

mer oroade för riskerna vid hantering och slutförvaring av högaktivt kärnavfall. De bedömer också frågan om hanteringen av kärnavfallet som ett större hot mot miljön än föregående år och man är än mer ovillig än tidigare att ta emot ett slutförvar för kärnavfall i sin egen kommun. Vid en jämförelse med andra typer av verksamheter är en slutförvaring av kärnavfall det som svenska folket allra helst vill slippa i den egna kommunen.

Noter

1. Se Holmberg, 1995
2. Korrelationerna (r) mellan kärnkraftsåsikt och samtliga utom en av de olika riskbedömningarna varierar i SOM94 mellan .51 och .66. Oron för kärnenergihanteringen i Östeuropa är undantaget som uppvisar ett lägre samband med kärnkraftsåsikt (.18).
3. Kärnkraftsmätningarna i SOM-undersökningen 1994 ingår i forskningsprojektet Kärnkraftsopinionen i Sverige som finansieras av Statens kärnkrafts-inspektion (SKI).
4. Förutom kärnavfallsfrågan är det frågan om atomvapenspridning som oroar svenska folket mest. Oron för atomvapenspridning har under hela perioden varit något större, undantaget vid mättillfället 1988.
5. Se Bennulf och Jarlbro, 1995
6. Det näst högsta värdet - 6.8 - uppmättes 1986 för frågan om atomvapenspridning.
7. Se Hedberg, 1994
8. Se t ex Holmberg och Asp, 1984; Oskarsson 1991, och Holmberg, 1995
9. Se Hedberg, 1994 Även åsiktsstruktureringen i invandrarfrågan har studerats tidigare. (se t ex Bennulf och Demker, 1992 och Demker 1993). Styrkan i sambanden mellan frågan om ett slutförvar i den egna kommunen å ena sidan och kärnkraftsåsikt, riskbedömning av avfallshanteringen och slutförvaringen samt huruvida man upplever hanteringen av det högaktiva avfallet som ett hot mot miljön å andra sidan är .36 (.45 1993), .43 respektive .50. Korrelationen mellan människors åsikter i invandrarfrågan och i frågan om man kan tänka sig en flyktingförläggning i hemkommunen är i SOM-undersökningen 1994 .66.
10. Uppgifterna angående flyktingförläggningar och anläggningar för miljöfarligt avfall utelämnas då de ligger utanför de områden som omfattas av energi- och kärnkraftsinformationen.

Referenser

- Bennulf, Martin och Demker, Marie (1992). "Vi och dom. Svenska folkets åsikter om flyktingmottagande" I Holmberg, Sören och Weibull, Lennart (red) *Trendbrott?* SOM-rapport 8. Göteborgs universitet. Statsvetenskapliga institutionen och institutionen för journalistik och masskommunikation.
- Bennulf, Martin och Jarlbro, Gunilla (1995). "Rör inte min bil" i denna volym.
- Demker, Marie (1993). "Stäng gränserna?! Svenskarnas åsikter om flyktingmottagning" I Holmberg, Sören och Weibull, Lennart (red) *Perspektiv på krisen*. SOM-rapport 9. Göteborgs universitet. Statsvetenskapliga institutionen och institutionen för journalistik och masskommunikation.
- Hedberg Per, (1994) . "Kärnavfall - Nej tack!" I Holmberg, Sören och Weibull, Lennart (red) *Vägval*. SOM-rapport 11. Göteborgs universitet. Statsvetenskapliga institutionen och institutionen för journalistik och masskommunikation.
- Holmberg, Sören och Asp, Kent. (1984). *Kampen om kärnkraften. En bok om väljare, massmedier och folkomröstningen 1980*. Stockholm: Liber.
- Holmberg, Sören. (1990). "Svenska folket riskbedömer kärnkraftens slutförvaring." I Sören Holmberg och Lennart Weibull (red) *Medier och opinion i Sverige*. SOM-rapport 5. Göteborgs universitet. Statsvetenskapliga institutionen och institutionen för journalistik och masskommunikation.
- Holmberg, Sören. (1992). "Kärnkraften - ett seglivat stridsäpple." I Sören Holmberg och Lennart Weibull (red) *Trendbrott?* SOM-rapport 8. Göteborgs universitet. Statsvetenskapliga institutionen och institutionen för journalistik och masskommunikation.
- Holmberg Sören, (1995). "Kärnkraften II" i denna volym.
- Oskarson, Maria. (1991). *Kvinnor, män och kärnkraft. Statens kärnbränslenämnd. SKN rapport 50*. Stockholm: Allmänna Förlaget.